

# Dialogmøte: anskaffelse av sekundærrensaneanlegg og nitrogenrensaneanlegg

Norsk Vann og LUP

Arne Haarr, Cecilie Møller Endresen og Gørill Horrigmoe

22. Mars 2023

Kommunenes Hus, Vika, Oslo

# Agenda

## Velkommen

- Innledning: Oslofjorden, nytt avløpsdirektiv, ved Arne Haarr, Norsk Vann
- Presentasjon av alle deltakere: hvem, hvor er vi (min kommune/mitt anlegg) i prosessen med å anskaffe sekundærrensaneanlegg/nitrogenfjerningsanlegg (kort status)
- Hvorfor og hvordan jobbe sammen for å løse utfordringene, Cecilie Møller Andresen, LUP

Eksempel fra «slambehandlingsprosessen»

- Veien videre – etablere arbeidsgruppe

## Enkel lunsj

# Oslofjorden, nytt avløpsdirektiv og konsekvenser for kommunene



# Store utfordringer på avløpsområdet

2014-2015: «44 % av avløpsanleggene overholder ikke renskravene i tillatelsen. Dette er et dårligere resultat enn i forrige aksjon i 2010»

2020: «ca 50% av alle avløpsanlegg med utslipp til følsomt eller normalt område overholder ikke eksisterende renskrav»



RAPPORT

M-468|2015

## Resultater fra avløpsaksjoner i 2014 og 2015

### Status for avløpssektoren og oppfølgingen av EUs avløpsdirektiv

- Omlag 40 % av alle avløpsanlegg for avløpsvann fra store tettbebyggelser er oppgradert siden 2007
- Ca. 6 % av avløpsanlegg med utslipp til mindre følsomt område har ingen rensing - **i strid med forskriften og direktivet**
- Ca. 30 % av alle avløpsanlegg med utslipp til mindre følsomt område overholder ikke eksisterende renskrav - **i strid med forskriften og direktivet**
- Ca. 50 % av alle avløpsanlegg med utslipp til følsomt eller normalt område overholder ikke eksisterende renskrav - **i strid med forskriften og direktivet**



Miljødirektoratet.no

# 2019 og 2020: Miljødirektoratet strammer inn



Fylkesmannen i Agder  
Postboks 788 Stoa  
4809 ARENDAL

Oslo, 05.05.2020

Deres ref.:  
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):  
2019/8479

Saksbehandler:  
Rita Vigdis Hansen

## Om primærrensing og overholdelse av frister

Overgangsfristen i forurensningsforskriften 5 14-17 for å oppfylle primærrensekravene innen 31.12.2015 er endelig. Miljødirektoratet har nå kommet til at fra 1. januar 2016 har fylkesmannen ikke lenger hatt grunnlag for å gi utsatt frist for primærrensing. Miljødirektoratet er kjent med at det er fattet flere vedtak som gir utsatt frist for dette etter 2016. Slike vedtak er ugyldige, og fylkesmannen må dermed omgjøre disse slik at de blir i tråd med forskriften.

Inntil kravet om primærrensing er oppfylt, bør situasjonen håndteres som brudd på vilkår gitt i forskrift og/eller tillatelse med stramme frister for Øvrige krav i tillatelse innvilget etter 2015 munen søke om ny utslippstillatelse basert med mulighet for å få innvilget noe lengre

For de tettbebyggelser som har etablert primærrenseanlegg som ikke etterkommer rensekravene, bør fylkesmannen sørge for at det gjøres en tiltaksvurdering og at denne følges opp.

Inntil minimumskravet om primærrensing kan oppfylles, anser Miljødirektoratet at grunnlaget for å utvide utslippene av avløpsvann fra berørte tettbebyggelser ikke er tilstede. Vi oppfordrer derfor fylkesmannen til å ta i bruk innsigelsesretten ifm. nye utbyggingsplaner o.l. inntil adekvat oppsamlings- og rensesystem for avløpsvann er etablert.



## Sekundærrensing og primærrensing

Fylkesmannen i Agder  
Postboks 788 Stoa  
4809 ARENDAL

Oslo, 20.08.2019

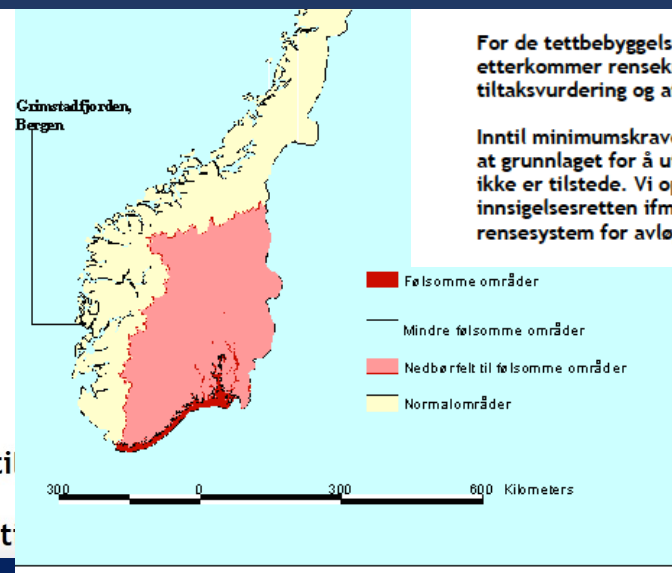
Deres ref.:  
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):  
2019/8479

Saksbehandler:  
Rita Vigdis Hansen

## Skjerping av praksis for krav til sekundærrensing innenfor normalt og følsomt område

Miljødirektoratet viser til tildelingsbrev for 2019 om revidering av tillatelser til avløpsanlegg. Vi ber fylkesmennene som regulerer utslipp av avløpsvann innenfor følsomt og normalt område om å skjerpe praksisen med å stille krav t





Fylkesmannen i Innlandet

Vår dato:  
12.12.2019



Fylkesmannen i Innlandet

Vår dato:  
04.12.2019

Vår ref.:  
2019/20714

## Fylkesmennene (statsforvalteren strammer inn)

to:

Deres ref:

Jf. adresseliste

Saksbehandler, innvalgstele  
Linn Christin Myhre

Se adresseliste  
nederst i brevet.

Saksbehandler, innvalgstelefon  
Steinar Østlie, 62 55 11 77



Fylkesmannen i Oslo og Viken

Varsel om g  
utslippstilla

Fylkesmannen  
av forurensning  
avløpsdirektiv  
sekundærrens  
utslippstillatelse  
eksisterende utslipp

Gjennomføring  
Avløpsdirektiv  
91/271/EØF), se  
av konsentrasjon

Alle rådmenn i Oslo og Viken

## Varsel om krav om rensetrinn innen 6

Avløpsdirektivet (Rådssdi  
91/271/EØF), setter krav  
av konsentrasjonsverdie  
innebærer følgende krav

### Informasjonsbrev til kor avløpsområdet

EUs avløpsdirektiv gjelder i Norge, men norske avløpsrensaneanlegg har siden innført i 2007 hatt lempeligere krav enn direktivet. Disse lempeligere kravene og Fylkesmannen ser behov for å informere om dette og andre føringer fra på avløpsområdet.

Brevet innebærer varsel om at alle utslipp regulert etter forurensningsloven etterkomme krav i avløpsdirektivet og forurensningsforskriften § 14-6 om s snarest mulig, og senest innen 7 år. Det varsles også at kommuner og anlegg tillatelse gitt før 1.1.2009, vil bli pålagt å søke om ny tillatelse.

I tillegg ber vi kommunene i Oslo og Viken om å skaffe oversikt over, samt vurdere samlet



Fylkesmannen i Agder

Vår dato:  
17.12.2020

Vår ref.:  
2017/2925

Deres dato:

Deres ref.:

Lillesand kommune

Postboks 23  
4791 LILLESAND

Saksbehandler, innvalgstelefon  
Ildikó Nordensvan, 37 01 75 51

### Pålegg om handlingsplan med rapporteringsplikt etter tilsyn ved Fossbekk avløpsanlegg

Fylkesmannen anser at tilbakemeldingen fra Lillesand kommune etter tilsyn ved Fossbekk avløpsanlegg er mangelfull.

Vi pålegger Lillesand kommune å utarbeide en tidfestet handlingsplan for å overholde rensekraft, oppgradere avløpsanlegg og øvrige krav i tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsloven § 51, jf. § 7 fjerde ledd.

# Statsforvalteren setter makt bak kravene

- 2. juni 2020 kl. 21:01 **Kommune pålegges byggestopp** - Indre Østfold kommune har over lang tid unnlatt å gjøre noe med vannrensingen, og slipper derfor ut mer skittent vann enn det som er tillatt, mener Fylkesmannen. Nå har de kommunen om ikke å godkjenne at noen flere kobler seg på kloaknettet før de har løst problemet, skriver [Smaalen](#) slik ordre får rådmann Georg Smedhus til å reagere: – Jeg har aldri vært borti noe liknende, sier han til avisa.

ger | Nyheter

# Kommunal Rapport

PUBLISERT 24.06.2020 12:43

## Overbelastede avløpsanlegg forurenses – kan gi full byggestopp

I 11 kommuner renses avløpsanleggene så dårlig at Fylkesmannen advarer mot økt belastning umiddelbart. Flere risikerer samme beskjed.

ELIN SVENDSEN  
917 34 715

Det står dårlig til med mange av avløpsanleggene i Oslo og Viken. Det kommer fram i kommunenes årlige egenrapportering til forurensningsmyndighetene.

Flere av anleggene klarer ikke å rense slik de skal, og dermed ender urensset kloakk i bekker og elver. Enkelte steder har forurensningen lagt bekker øde for liv.

– Vi er alvorlig bekymret, sier seksjonssjef Hilde Sundt Skålevåg ved klima- og miljøavdelingen hos Fylkesmannen i Oslo og Viken.

### Gjentakende brudd på tillatelse

I 15 av kommunene står det særlig dårlig til med rensanleggene, og i 11 av disse er det avdekket at tilstanden ved ett eller flere anlegg er alvorlig (Indre Østfold, Fredrikstad, Sarpsborg, Marker, Rakkestad, Modum, Aurskog-Høland, Nedre Romerike Avløpsselskap IKS, Asker, Drammen og Øvre Eiker).

Flere har gjentakende brudd på utslippstillatelsen.

I et brev til kommunene advarer Fylkesmannen om å utsette avløpsanleggene for mer belastning:

«Ett hvert nytt påslipp av nye abonnenter, private eller næring, vil bli betraktet som en forsettlig økning i ulovlig utslipp».

**ME**  
» NY  
Jakter på tillitsk  
Avgått rådmann  
munen: Mener s  
heksejakt  
Sju vil lede en a  
kommuner

**MES**  
» NYHETER | STYRING  
Disse kommune  
år  
» MENINGER | DEBATT  
Kommunene må h  
helse  
» NYHETER | STYRING  
Får ikke Astrups  
mannen er habi  
» NYHETER  
Nittedals ordfør  
korrupsjon  
» NYHETER | STYRING  
Toppleder fikk 1

# Innstrammingene medfører behov for store investeringer på avløpsanleggene

## Kan bli byggestopp i juli om ikke Fylkesmannen overbevises

Askøys ulovlige avløpsnett kan få store konsekvenser for boligbyggingen om ikke kommunen ordner opp. Foreløpig går byggingen som vanlig.



Kloakken på søre Askøy får stryk fra Fylkesmannen. Det kan føre til dramatiske konsekvenser for boligutbyggingen. Foto: Christine Fagerbakke (arkiv)



**Fylkesmannen strammer kraftig inn: - Betyr i realiteten byggestopp**



**Rådmann: - Jeg har aldri opplevd maken - Fylkesmannen krever byggestopp i Indre Østfold kommune**



# Tidenes avløpssatsing – investeringsbehov på 186 mrd kr fram til 2040 (2021-tall)

Norsk Vann

## Rapport

259 | 2021

### Kommunalt investeringsbehov

for vann og avløp 2021 - 2040

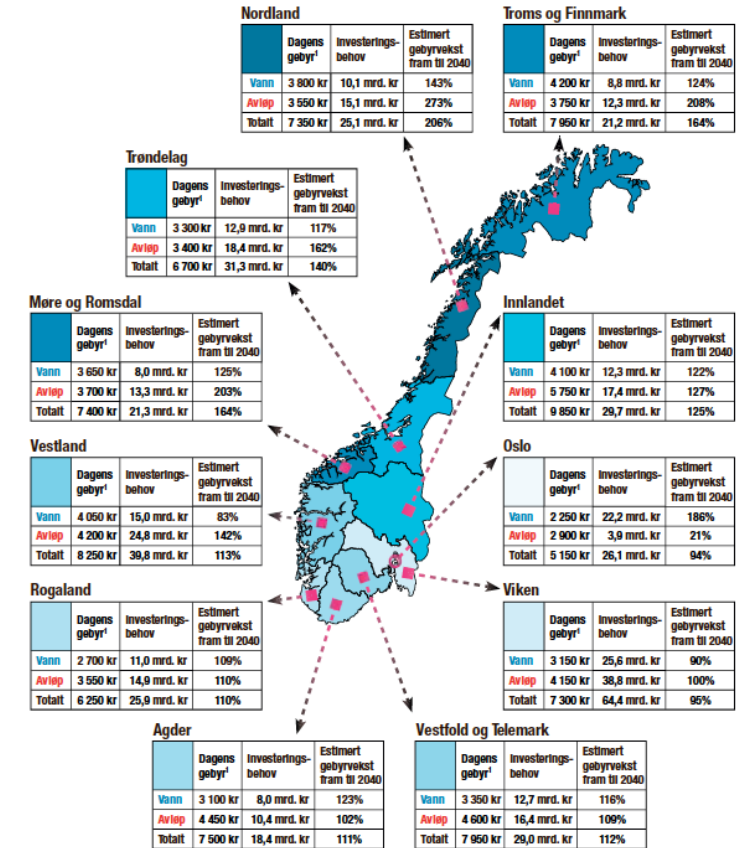


Ledningsanlegg avløp: 114 mrd

Avløpsrenseanlegg inkl slam-behandling: 72 mrd

NB: Tall fra før nitrogen og nytt avløpsdirektiv

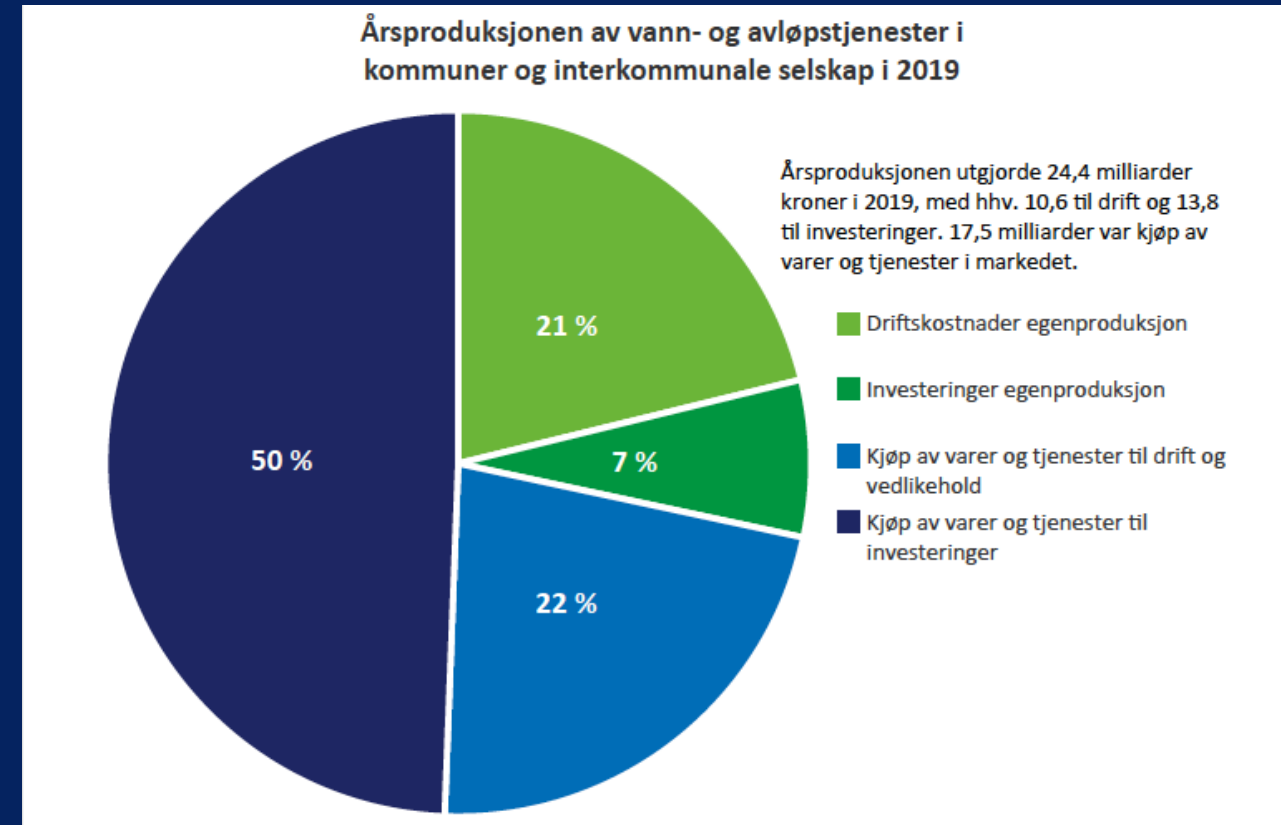
Prognose for investeringsbehov og gebyrutvikling fram til 2040



Figuren viser dagens årsgebyr per husstand (eks. mva), investeringsbehov (mrd. kr) og estimert gebyrvekst (%) fram til 2040. 1) Gjennomsnittlig gebyr per abonnent er basert på satser for en standard bolig på 120 m<sup>2</sup> eller et forbruk på 150 m<sup>3</sup> vann per år.

# Store investeringer = stort potensiale *hvis vi gjør de rette valgene*

- 💧 Bedre vannmiljø!
- 💧 Bærekraftige løsninger
- 💧 Kostnadseffektive løsninger
- 💧 Innovasjon og økt grønn konkurransekraft
- 💧 Miljøarbeidsplasser



Fra bedreVANN, 2020

# Forslag til revidert avløpsdirektiv (UWWTD)

- Lagt frem av EU-kommisjonen 26.10.22
- Åpen høringsrunde – frist 14.3.23
- Til behandling i EU-parlamentet og EUs Råd
  - Norsk Vann medlem i EurEau, som arbeider med påvirkning i Brussel
- Antatt vedtatt mars/april 2024
- Implementeres i norsk lovverk

Norsk Vann arbeider for å få et rammeverk som muliggjør de beste løsningene



Brussels, 26.10.2022  
COM(2022) 541 final  
2022/0345 (COD)

Proposal for a

**DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL**

**concerning urban wastewater treatment (recast)**

(Text with EEA relevance)

{SEC(2022) 541} - {SWD(2022) 541, 544}

EN

EN

# Mål med revisjonen

- Gjenværende forurensninger (eutrofi)
  - Manglende implementering/etterlevelse
  - Mangler ved regelverket
- Nye utfordringer som er kommet til etter at direktivet ble innført
  - Mikroforurensninger, legemidler, mikroplast

# Nytt i forslaget

- Virkeområdet utvidet til tettbebyggelser fra 1000 pe
- Justert definisjon av tettbebyggelse (10 pe/ha)
- Omfanget økt:
  - Overvann: risikokartlegging, overvåking, prøvetaking
  - Energi: energirevisjon, energiregnskap, energinøytralitet
  - Sykdomsovervåking: prøvetaking med helsemyndighetene
  - Mikroforurensninger: rensekrav
  - Krav til informasjon til innbyggerne
  - +++
- Vesentlig strengere krav til avløpsrensing
  - ~~Mindre følsomme områder tas ut~~ → ikke lenger primærrensing
  - Økt rensekrav for nitrogen, fra 70% til 85%



# Hva er status hos dere?

- Sekundærrensing? Nitrogenfjerning?
- Nytt renseanlegg?
- Oppgradering av eksisterende renseanlegg?
- Slå sammen flere anlegg til ett?
- Samarbeid over kommunegrensen?
- Hva er status mht utslippstillatelse og evt tidsfrist fra statsforvalteren?
- Er dere i gang med utredninger?
- Gjennomføringskapasitet?
- Hva trenger dere hjelp til?
- Hvordan kan vi i et felles initiativ gjøre noe med dette?



Vigrestad (primær-)renseanlegg, Hårr

# Vi klarer oss ikke uten.....



# Norsk Vann lanserer nytt kurs i nitrogenfjerning

## Hvorfor?

- ✓ Mål om god tilstand i vannforekomster – flere avløpsrenseanlegg med sårbare resipienter – oppgradering med nitrogenfjerning

## Målgruppe

- ✓ Ansatte i kommuner og IKS/KF/AS
- ✓ Rådgivere
- ✓ Ansatte i driftsassistanser
- ✓ Ansatte i miljøforvaltningen



Foto: Eduardo Infantes



# TID OG STED

- ✓ 4. og 5. mai i Oslo
- ✓ Foreleser: Dr. ing. Hallvard Ødegaard (professor emeritus NTNU)
  
- ✓ For mer info og påmelding:
  - Se [norskvann.no](http://norskvann.no) - arrangementer og kurs
  - eller kontakt Marit Skjel, [marit.skjel@norskvann.no](mailto:marit.skjel@norskvann.no)